

Jak ustalić źródło nawet najtrudniejszego zachowania dzieci.

W dzisiejszych czasach nauczyciele, nawet ci z wieloletnim doświadczeniem, czują się przytłoczeni coraz większą ilością dzieci, które wykazują trudne zachowania.

Musimy jednak sobie zdać sprawę z tego, że każde dziecko poprzez swoje zachowanie próbuje nam coś powiedzieć.

Co zrobić jeśli mamy w grupie/klasie nie jedno ale kilkoro dzieci, które zachowują się głośno, mają problem z siedzeniem w ławce lub nie chcą się dzielić z innymi?

Potrzebujemy planu.

Planu, który będziemy realizować jako grupa razem z dziećmi. Robimy coś co można nazwać zbiórką/zebraniem lub np. narad na dywaniku. Każdy może nazwać ten czas po swojemu. Na tej naradzie rozmawiamy na przykład o tym co należy zrobić, gdy zauważymy, że jakiś nasz kolega ma trudny czas? Jak możemy mu pomóc? Może trzeba mu przynieść jego ulubioną rzecz/zabawkę, która pozwoli mu się uspokoić. Może trzeba odejść od niego, zostawić go w spokoju. Każda z Was zna najlepiej swoje dzieci, które sprawiają problemy wychowawcze więc rozmowa z całą grupą/klasą powinna odnosić się do konkretnych zachowań, konkretnych dzieci. Oczywiście nie mówimy o kogo chodzi. Wspólnie rozważamy jedynie co dzieci mogą zrobić w danej sytuacji.

Np. Co należy zrobić jeśli ktoś zauważy kolegę, który trzyma dwa klocki w rękach i uderza jeden o drugi? – odsunąć się od niego.

Co może zrobić nauczyciel?

Zachowanie dzieci ma mnóstwo aspektów i mnóstwo warstw, które nauczyciel powinien odkryć i rozwikłać. Jak to zrobić?

Należy poszukać wzoru na występowanie danego zachowania za pomocą 4 W:

Who? – Kto był zamieszany w daną sytuację?

What? – Co się wydarzyło?

Where? – Gdzie dana sytuacja miała miejsce?

When? – Kiedy się to stało?

Analizując te zachowania możemy wpisać je w model ABC Alberta Ellisa.

A – Activating event (sytuacja, która przyczyniła się do danego zachowania)

B – Beliefs (przekonania: objawy fizjologiczne, emocje, zachowania)

C – Consequences (konsekwencje)

Za późno na interwencję jest gdy dziecko już krzyczy, płacze, rzuca się na podłogę. Gdy zauważymy wzór na zachowanie danego dziecka, łatwiej mu pomóc jak poradzić sobie, gdy coś nie idzie po jego myśli (zanim to się wydarzy).

Musimy rozwikłać spiralę zachowania poprzez analizę wszystkich możliwych przyczyn.

Może nam w tym pomóc „Lejek zachowania” (behaviour funnel).

Co może być przyczyną trudnego zachowania?

1. Podstawowe potrzeby (basic needs)
np. czy dziecko nie jest głodne, spragnione, czy spało wystarczająco, czy ma poczucie bezpieczeństwa, czy potrafi korzystać z toalety
2. Powiązania (connections)
np. powiązanie z nauczycielem i innymi osobami w klasie, z dziećmi w klasie, z rodzicami, z rodzeństwem
3. Zaburzenia integracji sensorycznej (sensory)
4. Unikanie (avoidance)
np. z powodu braku powiązania, braku poczucia bezpieczeństwa, z powodu zaburzeń integracji sensorycznej
5. Pragnienia (desires)
np. coś co dziecko chce robić lub chce coś mieć
6. Umiejętności (skills)
np. unikanie wykonywania czegoś, czego dziecko jeszcze nie potrafi

Dochodzenie do źródeł zachowania danego dziecka zaczynamy od sprawdzenia czy ma ono zapewnione wszystkie podstawowe potrzeby. Jeśli tak, zagłębiamy się dalej i szukamy przyczyn złego zachowania w powiązaniach. Jeśli i na tym polu wszystko jest ok. przechodzimy do zaburzeń integracji sensorycznej itd.

Autorka wykładu, Dayna Abraham mówi, że bardzo rzadko źródło złego zachowania znajduje się dalej niż trzecia warstwa.

Podsumowując, musimy pamiętać o tym, że każde zachowanie dziecka to rodzaj komunikacji. Poprzez swoje zachowanie dzieci próbują powiedzieć dorosłym o swoich problemach.

I na koniec bardzo ważna rzecz. W wychowaniu dzieci nie ma czasu na obwinianie się. Ani rodziców przez nauczycieli, ani nauczycieli przez rodziców. Dobre i skuteczne wychowanie jest możliwe tylko i wyłącznie dzięki współpracy wszystkich, którzy znajdują się w otoczeniu dziecka.

Autor: Joanna Wojciechowska

Na podstawie wykładu „How to Get to the Root of Even the Most Difficult Behavior” with Dayna Abraham

